

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри іноземної
філології, українознавства та
соціально-правових дисциплін
Протокол № 1 від 01.09.2022 р.
Завідувач кафедри

_____ С. А. Остапенко

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕРЕКЛАД НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Воробйова Л. В., к.п.н.

2022 – 2023 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для ЗВО спеціальності 035 «Філологія»
Семестр	6
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість змістових модулів	3
Лекції, годин	-
Практичні/ семінарські, годин	64
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	86
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	4
самостійної роботи студента	5,4
Вид контролю	залік

2. Мета та завдання дисципліни

Мета – формування практичних навичок, необхідних для здійснення аналізу оригінальних текстів і адекватного перекладу науково-технічної літератури.

Завдання – ознайомити студентів з теоретичними положеннями дисципліни; визначити жанрово-стилістичні особливості науково-технічних текстів, встановити їх мовні маркери; встановити лексичну, морфологічну, синтаксичну своєрідність англійських науково-технічних текстів; розглянути основні вимоги до перекладу науково-технічної літератури; ознайомити студентів з різновидами технічного перекладу; встановити шляхи подолання перекладацьких труднощів, пов'язаних з лінгвальними факторами; проаналізувати труднощі передачі прагматичної специфіки оригіналу при перекладі.

Предмет – засоби науково-технічного перекладу

Зміст дисципліни розкривається в темах:

- Тема 1. Соціофункціональна характеристика науково-технічного дискурсу
- Тема 2. Основні положення перекладу науково-технічної літератури
- Тема 3. Лексичні особливості стиля науково-технічної літератури
- Тема 4. Стандартизація термінології
- Тема 5. Граматичні особливості стиля науково-технічної літератури
- Тема 6. Синтаксичні засоби науково-технічних текстів

Тема 7. Переклад наукової статті

Тема 8. Специфіка використання спеціалізованих словників

Опанування дисципліни дозволяє забезпечити:

1) формування:

інтегральної компетентності:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальних програмних компетентностей:

здатність бути критичним і самокритичним;

здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;

здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

уміння виявляти, ставити та вирішувати проблему;

здатність працювати в команді та автономно;

здатність спілкуватися іноземними мовами;

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

здатність проведення досліджень на належному рівні;

фахових програмних компетентностей:

усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ;

здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні;

здатність вільно, гнучко і ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя;

здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних та літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту;

здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.;

усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

здатність здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

здатність здійснювати перекладацьку діяльність різних видів;

усвідомлення науково-технічної термінології та вміння застосовувати її у процесі перекладу;

здатність аналізувати та розуміти ситуацію на ринку перекладацьких послуг з урахуванням вимог до роботи перекладача, професійного стандарту;

2) досягнення програмних результатів навчання:

вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями і нефхівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації;

ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати;

організовувати процес свого навчання й самоосвіти;

використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності;

розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів;

знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;

аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;

використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя;

здійснювати лінгвістичний та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів;

знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності;

мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях в галузі філології;

знання ролі перекладача та принципів професійної діяльності; володіння прийомами забезпечення якості перекладу (вичитування, критичне оцінювання, редагування, зворотний переклад);

володіти різними видами стратегій, методів та прийомів для здійснення ефективної перекладацької діяльності одноосібно і в команді;

володіти науково-технічною термінологією та адекватно застосовувати її у процесі перекладу;

аналізувати та розуміти та ситуацію на ринку перекладацьких послуг з урахуванням вимог до роботи перекладача, професійного стандарту;

3) набуття **результатів навчання** (згідно Дублінських дескрипторів):

– **знання:**

теоретичних засад науково-технічного перекладу з використанням інноваційних методів та відповідних прийомів;

клішованої лексики, що використовується під час науково-технічного перекладу;

мовних засобів, які використовуються у науково-технічному спілкуванні;

лексики й термінології;

особливостей творення і вживання термінів;

основних принципів передачі в перекладі лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей матеріалів сфери науки і техніки.

– **уміння/навички:**

конструювати параграфи для організації думок в єдину інтелектуальну структуру;

здійснювати адекватний науково-технічний переклад англійською та українською мовами;

редагувати наукові статті, анотації, технічну документацію та ін. з метою якомога точнішого вираження змісту перекладу;

оцінювати та класифікувати перекладацькі помилки та вносити необхідні корективи у переклад з урахуванням різних типів адекватності;

анотувати та реферувати англомовні науково-технічні тексти рідною та англійською мовами;

стилістично правильно висловлювати власну думку;

користуватися різними видами словників, довідковою літературою;

збагачувати власну мовну компетентність шляхом самоосвіти.

– **комунікація:**

ефективно встановлювати і підтримувати комунікацію в навчальних ситуаціях, типових для майбутньої професійної діяльності, використовуючи відповідні мовленнєві вміння та навички;

здатність застосовувати мовленнєві засоби для вираження власної думки; адекватно формулювати власну думку у межах програмного матеріалу;

здатність оцінювати та передбачати ситуацію мовлення з метою успішного ведення комунікації;

володіння вербальними і невербальними засобами комунікації, уміння контролювати емоції у процесі ділової комунікації;

– **відповідальність і автономія:**

відповідальність за самостійне ведення комунікації;

здатність самостійно оцінювати коректність складеної та перекладеної технічної документації, наукових доробків, науково-технічної літератури з точки зору дотримання норм сучасної англійської літературної мови;

здатність самостійно здійснювати підвищення рівня знань в галузі науково-технічного перекладу;

відповідальність за адекватність визначення важливих мовних та комунікаційних проблем у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	У тому числі			
		л	п/с	лаб	срс
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1: Дискурс науково-технічного спілкування					
Тема 1. Соціофункціональна характеристика науково-технічного дискурсу	8		4		4

Тема 2. Основні положення перекладу науково-технічної літератури	10		4		6
Разом за змістовим модулем 1	18		8		10
Змістовий модуль 2: Лінгвальні маркери дискурсу науково-технічного спілкування					
Тема 3. Лексичні особливості стиля науково-технічної літератури	30		14		16
Тема 4. Стандартизація термінології	28		12		16
Разом за змістовим модулем 2	58		26		32
Змістовий модуль 3: Проблеми перекладу науково-технічних текстів					
Тема 5. Граматичні особливості стиля науково-технічної літератури	38		16		22
Тема 6. Синтаксичні засоби науково-технічних текстів	14		6		8
Тема 7. Переклад наукової статті	12		6		6
Тема 8. Специфіка використання спеціалізованих словників	10		2		8
Разом за змістовим модулем 3	74		30		44
Усього годин	150		64		86

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема заняття	Кількість годин
1	Практичне заняття Дискурс науково-технічного спілкування та його особливості	2
2	Практичне заняття Мовне відбиття НТП у текстах науково-технічної комунікації	2
3	Практичне заняття Функціональний стиль науково-технічної літератури	4
4	Практичне заняття Жанрова класифікація науково-технічних документів	2
5	Практичне заняття Головні лексичні проблеми	2
6	Практичне заняття Особливості перекладу поліеквівалентної лексики	2
7	Практичне заняття Неологізми та способи їх творення	2
8	Практичне заняття Критерії якості науково-технічного перекладу	2
9	Практичне заняття Способи перекладу лексичних одиниць	4
10	Практичне заняття Склад науково-технічної термінології	2
11	Практичне заняття Терміни як складові термінологічних систем	2
12	Практичне заняття Основні засоби перекладу термінів	2
13	Практичне заняття Переклад термінів утворених префіксальним способом	2

14	Практичне заняття Переклад термінів з напівпрефіксами	2
15	Практичне заняття Переклад термінів утворених суфіксальним способом	2
16	Практичне заняття Особливості структури речення науково-технічного тексту	2
17	Практичне заняття Англо-українські еквіваленти деяких іменників, прикметників, прислівників, дієслів, типових для наукової та технічної літератури	2
18	Практичне заняття Переклад присудка	2
19	Практичне заняття Часові форми дієслова	2
20	Практичне заняття Узгодження часових форм	2
21	Практичне заняття Переклад підмета. Формальний підмет <i>there</i> , неозначений займенник <i>one</i>	2
22	Практичне заняття Переклад додатка.	2
23	Практичне заняття Переклад означення	2
24	Практичне заняття Переклад обставин	2
25	Практичне заняття Синтаксичні засоби науково-технічних текстів	2
26	Практичне заняття Передача значень синтаксичних конструкцій	4
27	Практичне заняття Композиційна структура статті	2
28	Практичне заняття Особливості перекладу заголовків, умовних позначень, метричної системи, скорочень, кліше та мовних еквівалентів технічної документації	4
29	Практичне заняття Специфіка використання спеціалізованих словників	2
Всього:		64

5. Розподіл балів, які отримують студенти

Вид контролю: залік

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються впродовж семестру (100 балів).

Оцінювання протягом семестру (очна форма навчання)

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання	Виконання практичних завдань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						

Тема 1			2			2
Тема 2			2			2
Тема 3			2			2
Тема 3.1			2			2
Разом змістовий модуль 1			8			8
Змістовий модуль 2						
Тема 4			2			2
Тема 5			2			2
Тема 6			2			2
Тема 7			2	6		8
Тема 8			2			2
Тема 9			2			2
Тем.1. 9			2			2
Тема 10			2			2
Тема 11			2			2
Тема 12			2			2
Тема 13			2			2
Тема 14			2			2
Тема 15			2			2
Разом змістовий модуль 2			26	6	10	42
Змістовий модуль 3						
Тема 16			2			2
Тема 17			2			2
Тема 18			2			2
Тема 19			2	6		8
Тема 20			2			2
Тема 21			2			2
Тема 22			2			2
Тема 23			2			2
Тема 24			2			2
Тема 25			2			2
Тема 26			2			2
Тема 26.1			2			2
Тема 27			2			2
Тема 28			2	2		4
Тема 28.1			2			2
Тема 29			2			2
Разом змістовий модуль 3			32	8	10	50
Разом						100

**Оцінювання студентів протягом семестру
(заочна форма навчання)**

Поточне тестування та самостійна робота					Сума в балах
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Індивідуальне завдання 1	Змістовий модуль 3	Індивідуальне завдання 2	100
5	20	25	20	30	

Загальне оцінювання результатів вивчення навчальної дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	